

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Sendes også pr. e-post postmottak@aid.dep.no

Sted/Dato: 22. oktober 2009
Deres ref: 200903451-/OLI
Vår ref: SU/Felles/ 2 21/2009

Forslag om utvidelse av ordningen med regionale verneombud til renholdsbransjen og hotell- og restaurantbransjen

Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) ønsker at ordning med verneombud i bygge- og anleggsbransjen skal fungere best mulig. Ordningen fungerer etter hensikten i dag, og MEF kan ikke se at en utvidelse av ordningen kan forbedre ordningen ytterligere. MEF mener videre at det fondet som er opparbeidet er svært stort, og at dette skyldes at den avgiften arbeidsgiverne har betalt gjennom årene har vært og er for høy. MEF forutsetter at disse fondsmidlene, uansett hva som vil bli realisert når det gjelder utvidelsen, utelukkende skal brukes til forbedringstiltak i bygge- og anleggsbransjen.

Det foreslås en rekke endringer i ordningen, som vil påvirke ordningen også for bygge- og anleggsbransjen. MEF kommenterer disse punktene nedenfor.

MEF har ikke noe grunnlag for å vurdere om det er behov for å opprette en ordning med regionale verneombud i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen. MEF har imidlertid merket seg at ECON er usikker på om en ordning med regionale verneombud er det beste virkemiddelet for å løse de utfordringene som finnes i disse bransjene. ECON mener at de synspunktene som er kommet fram i intervjuene ikke gir grunnlag for å avgjøre om ordningen bør utvides eller om andre virkemidler vil være mer effektivt. ECON mener at en evt. utvidelse av ordningen må drøftes i lys av alternative strategier for å forbedre arbeidsmiljøet. MEF finner det underlig at departementet ikke legger større vekt på ECONs konklusjoner i arbeidet med disse spørsmålene.

I forslaget til utvidelse av ordningen med regionale verneombud til også å omfatte ytterligere to bransjer foreslås samtidig endringer i dagens ordning som vil påvirke ordningen også for bygge- og anleggsbransjen. MEF mener høringsnotatet avdekker at en rekke av disse foreslåtte endringene ikke, eller i liten grad, er gjennomtenkt. Til dette har MEF følgende spørsmål og kommentarer:

1)
Det foreslås at de regionale verneombudene skal gis myndighet til å virke på arbeidsplasser der det er et lokalt verneapparat, dersom det er nødvendig for å bidra til å styrke dette og ellers sikre at arbeidsmiljølovens HMS-krav overholdes.

MEF mener:

MEF er ikke enig i departementets forslag om å utvide mandatet til også å bistå verneombudenes arbeid i bedriftene. MEF mener at dette skaper uklarheter i roller og ansvar innen vernearbeidet. Bedriftene innenfor bygg og anlegg står i dag for opplæring av verneombudene. Bedriftenes ansatte foretar selv valg av verneombud. Hvis det er misnøye med hvordan verneombudet fungerer, er dette en sak for de ansatte i bedriften eller eventuelt for Arbeidstilsynet. Dette kan ikke være en oppgave for et regionalt verneombud.

MEF spør:

Hvordan skal forholdet mellom bedriftens HMS-ansvarlige og det regionale verneombudet i så fall reguleres og organiseres?

Hvem skal ha myndighet til å avgjøre om ”det er nødvendig for å bidra til å styrke dette og ellers sikre at arbeidsmiljølovens HMS-krav overholdes”?

Etter hvilke kriterier skal dette eventuelt vurderes?

2)

Det foreslås opprettet et felles fondsstyre for alle bransjer som omfattes av den utvidede ordningen. I tillegg foreslås det etablert et arbeidsutvalg for hver bransje om er omfattet av ordningen. Disse skal bestå av Fondsstyrets medlemmer fra vedkommende bransje. Arbeidsutvalget skal gis myndighet til å treffe beslutninger om ordningen på bransjenivå. Dette for å bidra til en lite byråkratisk ordning og til å sikre en mer ensartet praktisering av ordningen innenfor de enkelte bransjer.

MEF mener:

MEF kan ikke se at dagens ordning er unødvendig byråkratisk, ei heller at det eksisterer noe problem med uensartet praktisering av ordningen innefor bygge- og anleggsbransjen. I dagens system bruker både fondsstyret og organisasjonene ressurser på administrasjon og saksbehandling. Imidlertid vil departementets forslag til nye styringsorganer (styre og arbeidsutvalg) øke denne administrasjonen og gjøre ordningen totalt sett mer byråkratisk.

3)

Det legges opp til at både Fondsstyret og de bransjevise arbeidsutvalgene skal bli arenaer for møter og samarbeid mellom arbeidsgiver- og arbeidstakersiden, der ordningen og andre HMS-utfordringer kan drøftes. Departementet ber om innspill til hvilke saker og temaer som bør være gjenstand for drøfting i disse organene.

MEF mener:

Dagens ordning fungerer som en arena for møter og samarbeid der ordningen og andre HMS-utfordringer drøftes. MEF kan ikke se at en utvidelse av ordningen vil kunne bedre disse forholdene ytterligere. Utfordringene når det gjelder helse, miljø og sikkerhet i bygge- og anleggsbransjen er for øvrig helt forskjellige fra HMS-utfordringene i hotell- og restaurantbransjen og i renholdsbransjen.

4)

Det forelås at ombudene også skal kunne virke på deltid. Departementet foreslår at Fondsstyret bestemmer antall verneombud innenfor hver bransje, og at de bransjevise arbeidsutvalgene gis myndighet til å bestemme antall verneombud på hel- og deltid innenfor disse rammene. Ett og samme verneombud

skal kunne representere flere bransjer, f.eks både bygge- og anleggsbransjen og renholdsbransjen. Det skal ikke lenger være noen fast regel om antall og antallet skal ikke lenger være knyttet opp mot Arbeidstilsynets regioninndeling. Antallet skal tilpasses behovet i hver bransje og fastsettes blant annet på bakgrunn av antall arbeidsplasser og antall arbeidstakere innenfor vedkommende bransje i den gitte region.

ECON-rapporten etterlyser generelle retningslinjer for de regionale verneombudene, som blant annet fastsetter hva som skal være prioriterte oppgaver for ombudene i de aktuelle bransjer, hvordan de skal arbeide, hvilke virksomheter de skal besøke etc. Det foreslås å pålegge de bransjevise arbeidsutvalgene å utarbeide slike retningslinjer.

Det foreslås at de bransjevise arbeidsutvalgene skal gis myndighet til å frata et verneombud sitt verv dersom ombudet ikke skjøtter jobben sin. Arbeidsutvalgene skal pålegges å utarbeide generelle retningslinjer for drift og praktisering av ordningen innefor vedkommende bransje.

MEF mener:

I den grad det er behov for generelle retningslinjer for de regionale verneombudene, kan Fondsstyret i dagens ordning fastsette slike.

MEF er uenig i forslaget om at de regionale verneombudene skal kunne virke på deltid. Etter vår mening må et regionalt verneombud inneha en fulltidsstilling øremerket den enkelte bransje. Forslaget om deltidsstilling for å kunne kombinere dette vervet med andre verv/oppgaver vil skape nye uklarheter og sammenblanding av oppgaver. MEF har vært med på å styre ordningen siden 1981 og det har vært mye fokus på at ordningen blir forvekslet med Arbeidstilsynets inspektører eller med fagforeningenes ordnære interessearbeid. Vi har registrert de siste årene at rollene er blitt klarere. Det har vært fokusert mye på dette. En deltidsfunksjon kombinert med andre oppgaver vil igjen gjøre rollen mer komplisert og utydelig.

MEF spør:

Vil det være mulig for ett regionalt verneombud å ha kompetanse til å kunne ivareta så ulike bransjer som bygge- og anleggsbransjen og hotell- og restaurantbransjen.

Hva skal være forholdet og rolle- og arbeidsdelingen mellom arbeidsutvalgene og Fondsstyret?

5)

Departementet foreslår at de regionale verneombudene skal ha en "tips-funksjon" i forhold til observasjoner av uheldige lønnsforhold i bedriftene.

MEF mener:

En slik tipsfunksjon vil være svært uheldig i forhold til de regionale verneombudenes rolle. De regionale verneombudene er avhengig av å ha et godt tillitsforhold til bedriftene dersom de skal kunne utøve sin rolle på en god måte. Det er Arbeidstilsynets ansatte som skal ivareta tilsynsfunksjonen i forhold til bedriftene.

6)
Den foreslåtte modellen bygger på den eksisterende, med samme form for finansiering. Det legges til grunn at avgiftssatsen vil kunne settes ned i og med utvidelsen. Dagens ordning for regionale verneombud foreslås avvirket, og de oppsparte fondsmidlene forbeholdes bruk i bygg og anlegg. Midlene etableres som en stiftelse som ledes av et nytt, felles fondsstyre med representanter fra partene på begge sider i alle bransjer. De oppsparte midlene etter dagens ordning skal i denne sammenheng holdes utenfor og forbeholdes bruk i bygg og anlegg. ”Hvordan man i praksis skal disponere/administrere oppsparte fondsmidler må behandles særskilt i samarbeid med partene i bygg og anlegg.”

MEF spør:

Hvem skal i så fall styre de oppsparte midlene etter dagens ordning? Det nye, felles fondsstyret? Et eget stiftelsesstyre?

MEF mener:

Nivået på avgiften til fondet må tilpasses behovet innenfor de ulike bransjer. Når det gjelder det nåværende akkumulerte overskuddet, er MEF helt klar på at overskuddsmidlene må forbeholdes bygge- og anleggsbransjen.

7)
Departementet foreslår at de bransjevis arbeidsutvalgene får ansvaret for å dekke (refundere) lønn og sosiale utgifter til de regionale verneombudene. Fondsstyret skal bestemme fordelingsnøkkelen mellom bransjene og arbeidsutvalgene skal sørge for at utbetalingene ligger innenfor det beløp som vedkommende bransje får etter denne fordelingsnøkkelen.

MEF mener:

Det legges opp til en svært byråkratisk modell. Fondsstyret må ha avgjørende myndighet til å avgjøre (dekke/refundere) lønn og øvrige utgifter til hvert enkelt verneombud ettersom dette skal dekkes av fondet.

8)
Departementet foreslår å utvide Fondsstyret med åtte nye medlemmer til totalt 13 medlemmer.

MEF mener:

Dette vil gi organisasjonene på arbeidsgiversiden i renhold og hotell- og restaurantbransjen dobbelt så mange representanter i Fondsstyret som arbeidsgiverrepresentantene fra bygge- og anleggsbransjen.

MEF spør:

Vil dette sikre bygge- og anleggsbransjens interesser på en best mulig måte?

9)
Departementet foreslår at de bransjevis arbeidsutvalgene skal bestå av fondets medlemmer fra arbeidstakernes og arbeidsgivernes organisasjoner i vedkommende bransje, i tillegg skal de oppnevnes et medlem fra Arbeidstilsynet. I praksis vil dette si tre arbeidsutvalg.

MEF spør:

Vil dette bety at Arbeidstilsynets representant, som er leder av Fondsstyret, også skal være leder av de tre arbeidsutvalgene?

Eller tenker departementet at disse tre lederne av arbeidsutvalgene er tre ulike personer som ikke er medlem av Fondsstyret, og at lederen av Fondsstyret er en fjerde person fra Arbeidstilsynet?

10)

Departementets mulige modeller for finansiering av den nye ordningen, bransjedifferensierte eller felles avgiftssatser osv.

Det stipuleres 20 nye regionale verneombud i de to nye bransjene, og med samme avgiftssats vil man da mangle 3,4 millioner kroner til å dekke kostnadene. Ved en fellesfinansiering mellom alle tre bransjene, mangler man 450 000 kroner. Dersom prosjekt- og investeringskostnader i bygge- og anleggsbransjen dekkes av fondets midler, er en utvidelse med 20 ombud mulig samtidig som dagens avgiftssats kan reduseres noe. Departementet argumenterer for at den økonomiske belastningen for arbeidsgiverne i bygg og anlegg blir redusert, mens arbeidsgiverne innen renhold og hotell og restaurant blir påført nye utgifter til ordningen.

MEF mener:

Det genereres her behov for prosjekt- og investeringskostnader som, for bygge- og anleggsbransjens vedkommende, er helt unødvendige ettersom ordningen fungerer etter hensikten slik den er organisert i dag. Dette må bety at bygge- og anleggsbransjens arbeidsgivere på permanent basis vil måtte være med og finansiere ordningen i de to nye bransjene.

I den nye ordningen vil det bli behov for forsterkede sekretariatsfunksjoner ettersom det skal utarbeides retningslinjer for flere bransjer og disse skal følges opp. Arbeidsutvalgene vil også generere ytterligere behov for sekretariatshjelp. Dersom Fondsmidler skal brukes til dette, vil det øke kostnadene ytterligere.

Til slutt mener MEF mener at de midlene om innbetales av bedriftene i de enkelte bransjer, må øremerkes disse bransjene og ikke legges i en felles kasse med andre bransjer.

Utredning av advokat Knut Arne Holthe og kommentarer fra Lotteri- og stiftelsestilsynet

Det vises for øvrig til den utredningen som advokat Knut Arne Holthe for foretatt på oppdrag av det nåværende fondsstyret. Utredningen er oversendt til departementet og til Lotteri- og stiftelsestilsynet. Fondet for regionale verneombud i bygge- og anleggsbransjen har mottatt kommentarer fra Lotteri- og stiftelses-styret som også er oversendt departementet.

Dersom et er spørsmål i forhold til høringssvaret fra Maskinentreprenørens Forbund, ta gjerne kontakt med undertegnede på telefon 22 40 29 00. Maskinentreprenørens Forbund har deltatt i dagens ordning med regionale verneombud siden opprettelsen i 1981 og har hatt fast plass i fondsstyret.

Maskinentreprenørens Forbund (MEF) er en frittstående bransje- og arbeidsgiverorganisasjon som representerer ca. 1.900 små, mellomstore og store bedrifter med ca. 28.000 arbeidstakere. Hovedtyngden av medlemsbedriftene driver maskinell anleggsvirksomhet, men forbundet organiserer også skogsentreprenører, brønnborere og gjenvinnings- og avfallsbedrifter. Samlet omsetter

medlemsbedriftene for i underkant av 46 milliarder kroner i året. Forbundet har egen hovedavtale med LO samt to landsdekkende tariffavtaler. MEF står utenfor NHO.

Med vennlig hilsen
Maskinentrepenørenes Forbund (MEF)

Trond Johannesen
administrerende direktør

Siri Ulvin
informasjonssjef